Framst.nr 9/1971.

FINANSUTSKOTTETS betänkande nr 16/1970-71 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag om utverkande hos Ålandsdelegationen av ett extraordinarie anslag för uppförande av en laxodlingsanstalt på Åland.

Sedan landstinget över förenämnda framställning inbegärt finansutskottets betänkande får utskottet, som i ärendet hört fiskeriintendenten Carl Storå och fiskerikonsulenten Magnus Westling, vördsamt framföra följande:

Utskottet har vid besök på Guttorp närmare bekantat sig med det område där den planerade anläggningen enligt framställningen skulle uppföras. Vad som särskilt talar för den lokaliseringen i jämförelse med Kastelholm, är speciellt vattenkvaliteten och terrängförhållandena, vilka i fråga om Guttorp är synnerligen lämpliga för ändamålet. Därigenom skulle icke enbart anläggningskostnaderna bli betydligt lägre utan även driftskostnaderna. Kostnadsdifferensen mellan alternativen framgår av bilaga 10 i kommittébetänkandet.

En motsvarande anläggning i Kastelholm skulle ha vattenintag och -utlopp inom ett begränsat vattenområde, vilket med tanke på spridningen av fisksjukdomar och parasiter skulle vara en betydande olägenhet. Därtill kommer att vattenkvaliteten på denna plats icke är fullgod och kommer troligen att försämras genom de avlopp som redan nu rinner ut idessa vatten samt genom de avlopp som antagligen kommer att byggas i samband med nya byggnadsplaneområden och vissa större projekt såsom Nordcenter-anläggningen.

Den planerade laxodlingsanläggningen i Guttorp skulle ha saltvattenintaget i Delvik, där vattnet på 5,5 meters djup året runt är absolut klart och dessutom på detta djup har en vattentemperatur, som icke ens vintertid understiger + 2° C. Dessutom skulle det vatten som använts i anläggningen rinna ut i närheten av Bomarsund, d.v.s. på ett betryggande avstånd från vattenintag.

Beträffande anläggningens betydelse som sevärdhet för turismen kan nämnas, att i Sverige endast en särskild avskild del av motsvarande anläggningar är öppna för turister.

Med hänsyn till nämnda omständigheter har utskottet omfattat landskapsstyrelsens förslag till lokalisering av anläggningen. Även i övrigt har utskottet omfattat framställningen och föreslår därför endast vissa formella ändringar av landskapsstyrelsens förslag till framställning till Ålandsdelegationen.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå,

att Landstinget skulle ingå till Ålandsdelegationen med en sålydande framställning:

"Till Ålandsdelegationen.

Landskapsstyrelsen tillsatte den 11 juni 1969 en kommitté med uppdrag att utreda möjligheterna för och utformningen av en laxodlingsanläggning i landskapet. Kommittén, som antagit namnet laxodlingskommittén, avgav den 15 februari 1971 sitt betänkande i vilket bl.a. förutsättningarna för en dylik odlingsanläggning klarlägges. Kommittén rekommenderar att anläggningen skulle lokaliseras till Guttorp i Sunds kommun, där ett c. 2,4 ha stort markområde reserverats för ändamålet. Kostnaderna för en anläggning för uppfödning av c. 100.000 smolt per år skulle enligt av kommittén uppgjord plan och kostnadsberäkning uppgå till 1,85 miljoner mark.

Den under Åbo Akademis ledning stående Husö biologiska-fiskerivetenskapliga station har de senaste åren i landskapet utfört omfattande försök med odling av laxartade fiskar. Försöksverksamheten har klart visat att den resultatrikt kan utvidgas till praktisk odling av föreslagen omfattning.

Fackmän representerande fiskets branschorganisationer i både Finland och Sverige har efter att ha besökt landskapet och här tagit del av de uppnådda försöksresultaten tillstyrkt planerna på den av laxodlingskommittén föreslagna odlingsanstalten.

Många vägande motiv talar för att planerna på en laxodlingsanstalt borde förverkligas fortast möjligt. Fisket på Åland har under 1960-talet snabbt rationaliserats med en kraftig inriktning på havsfiske i Östersjön. Som ett bevis härpå kan nämnas att en betydande del av landets havsfiskeflotta i dag finns på Åland. Fångsterna av lax spelar en avgörande roll för inkomstbildningen i fiskerinäringen. Av Finlands totala havslaxfångst beräknas c. 40 procent härröra sig från åländska havsfiskare.

Någon odling av lax för utplantering i havet som skulle ha praktisk betydelse för fisket förekommer för närvarande inte i vårt land. Likväl har utbyggandet av flere kraftverk samt övriga åtgärder de senaste decennierna förstört många av laxens naturliga lekplatser i älvarna. Med oro har man därför på olika håll följt utvecklingen beträffande laxens fortbestånd i Östersjön. På Åland är en hel yrkeskår för sin utkomst beroende av laxfisket. Ett kapital som uppgår till många miljoner mark är investerat i bl.a. trålare, redskap, isfabrik och

frysanläggningar. En decimering av laxbeståndet i Östersjön inger därför speciell oro på Åland och kunde otvivelaktigt få katastrofala följder för en ekonomiskt hårt pressad yrkeskår.

Att situationen är verkligt allvarlig framgår av de aktioner fiskets organisationer vidtagit i berört hänseende. Frågan har även varit under behandling i Nordiska rådet.

Nyttan av en odlingsanstalt begränsar sig icke enbart till att kläcka, odla och utplantera smolt av lax för att kompensera havsfisket i dess helhet, utan det åländska skärgårdsfisket, fritidsfisket och turistfisket skulle även befrämjas av utplantering av havsöringssmolt.

I den planerade anläggningen skulle verksamheten vara inriktad på att föda upp avelsfisk, att odla regnbågslax för utplantering i sjöar och dammar, att bedriva experimentodling av fiskarter, som med tanke på utvecklingen inom fisket och fritidsnäringarna är viktiga och intressanta samt att utföra undersökningar rörande fisksjukdomar och parasiter.

För utbildningen av fiskare skulle anstalten såvitt gäller de biologiska kurserna bli centrum för undervisning och sålunda stimulera intresset för utbildningen inom detta yrke. Lokalerna kunde även med fördel nyttjas för fortbildning för förtroendemän inom fiskevårdsföreningarna och fiskeritjänstemän.

Miljövården har de senaste åren ägnats berättigad uppmärksamhet. Ett tekniskt tidsenligt laboratorium vid fiskodlingsanläggningen med fackutbildad personal skulle vara en värdefull tillgång i det praktiska arbetet inom den kommande miljövården.

Den planerade laxodlingsanstalten har krävt ett kvalificerat utvecklingsarbete som i och för sig redan gagnat vårt lands fiskerinäring och som nu gör det möjligt att genast då finansiella resurser erhålles åstadkomma den laxodling för hela Östersjön som framstår som ett vitalt intresse för Finland och övriga berörda nordiska länder.

Under hänvisning till ovanstående får Ålands landsting vördsamt hemställa

att Ålandsdelegationen ville bevilja landskapet Åland ett extraordinarie anslag om 1.850.000 mark för uppförande av en laxodlingsanstalt.

Mariehamn, den

På landstingets vägnar:

talman

vicetalman vicetalman."

Ma-

riehamn, den 23 mars 1971.

På finansutskottets vägnar:

Folke Woivalin
ordförande

./. Sune Carlsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Folke Woivalin, viceordföranden Harry Lindfors samt ledamöterna Bertel Söderlund, Georg Wideman och Runar Wilén.

Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

Landskapsstyrelsen tillsatte den 11 juni 1969 en kommitté med uppdrag att utreda möjligheterna för och utformningen av en laxodlingsanläggning i landskapet. Kommittén, som antagit namnet

laxodlingskommittén, avgav den 15 februari 1971 sitt betänkande i vilket bl.a. förutsättningarna för en dylik odlingsanläggning klarlägges. Kommittén rekommenderar att anläggningen skulle lokaliseras till Guttorp i Sunds kommun, där ett c. 2,4 ha stort markområde reserverats för ändamålet. Kostnaderna för en anläggning för uppfödning av c. 100.000 smolt per år skulle enligt av kommittén uppgjord plan och kostnadsberäkning uppgå till 1,85 miljoner mark.

Den under Åbo Akademis ledning stående Husö biologiska-fiskeri vetenskapliga station har de senaste åren i landskapet utfört omfattande försök med odling av laxartade fiskar. Försöksverksamheten har klart visat att den resultatrikt kan utvidgas till praktisk odling av föreslagen omfattning.

Fackmän representerande fiskets branschorganisationer i både Finland och Sverige har efter att ha besökt landskapet och härtagit del av de uppnådda försöksresultaten tillstyrkt planerna på den av laxodlingskommittén föreslagna odlingsanstalten.

Många vägande motiv talar för att planerna på en laxodlingsanstalt borde förverkligas fortast möjligt. Fisket på Åland har under 1960-talet snabbt rationaliserats med en kraftig inriktning på havsfiske i Östersjön. Som ett bevis härpå kan nämnas att en betydande del av landets havsfiskeflotta i dag finns på Åland. Fångsterna av lax spelar en avgörande roll för inkomstbildningen i fiskerinäringen. Av Finlands totala havslaxfångst beräknas c. 40 procent härröra sig från åländska havsfiskare.

Någon odling av lax för utplantering i havet som skulle ha praktisk betydelse för fisket förekommer för närvarande inte i vårt land. Likväl har utbyggandet av flere kraftverk samt övriga åtgärder de senaste decennierna förstört många av laxens naturliga lekplatser i älvarna. Med oro har man därför på olika håll följt

utvecklingen beträffande laxens fortbestånd i Östersjön. På Åland är en hel yrkeskår för sin utkomst beroende av laxfisket. Ett kapital som uppgår till många miljoner mark är investerat i bl.a. trålare, redskap, isfabrik och frysanläggningar. En decimering av laxbeståndet i Östersjön inger därför speciell oro på Åland och kunde otvivelaktigt få katastrofala följder för en ekonomiskt hårt pressad yrkeskår.

Att situationen är verkligt allvarlig framgår av de aktioner fiskets organisationer vidtagit i berört hänseende. Frågan har även varit under behandling i Nordiska rådet.

Nyttan av en odlingsanstalt begränsar sig icke enbart till att kläcka, odla och utplantera smolt av lax för att kompensera havsfisket i dess helhet, utan det åländska skärgårdsfisket, fritidsfisket och turistfisket skulle även befrämjas av utplantering av havsöringssmolt.

I den planerade anläggningen skulle verksamheten vara inriktad på att föda upp avelsfisk, att odla regnbågslax för utplantering i sjöar och dammar, att bedriva experimentodling av fiskarter, som med tanke på utvecklingen inom fisket och fritidsnäringarna är viktiga och intressanta samt att utföra undersökningar rörande fisksjukdomar och parasiter.

För utbildningen av fiskare skulle anstalten såvitt gäller de biologiska kurserna bli centrum för undervisning och sålunda stimulera intresset för utbildningen inom detta yrke. Lokalerna kunde även med fördel nyttjas för fortbildning för förtroendemän inom fiskevårdsföreningarna och fiskeritjänstemän.

Miljövården har de senaste åren ägnats berättigad uppmärksamhet. Ett tekniskt tidsenligt laboratorium vid fiskodlingsanläggningen med fackutbildad personal skulle vara en värdefull tillgång i det praktiska arbetet inom den kommande miljövården.

Den planerade laxodlingsanstalten har krävt ett kvalificerat utvecklingsarbete som i och för sig redan gagnat vårt lands fiskerinäring och som nu gör det möjligt att genast då finansiella resurser erhålles åstadkomma den laxodling för hela Östersjön som framstår som ett vitalt intresse för Finland och övriga berörda nordiska länder.

Under hänvisning till ovanstående får Ålands landsting vördsamt hemställa

att Ålandsdelegationen ville bevilja landskapet Åland ett extraordinarie anslag om 1.850.000 mark för uppförande av en laxodlingsanstalt.

Mariehamn, den 25 mars 1971.

På landstingets vägnar:

Th. Eriksson
talman

Eliel Persson
vicetalman

Valter Nordas
vicetalman.

Nr 57/1971.